

ความไม่สงบทางการเมืองในเมียนมา กับเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมไทย

อภิยุทธ์ อำนวยกาญจน์สิน
กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนครั้งแรกในรอบ 59 ปี ของกองทัพเมียนมาในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 และการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในประเทศอย่างน้อย 1 ปี สร้างความฉงนให้ผู้คนจำนวนมากว่า เหตุใดจึงเกิดการรัฐประหารในเมียนมา ทั้ง ๆ ที่เศรษฐกิจกำลังขยายตัวจากการเปิดประเทศในแง่ของการค้า และการลงทุน โดยประเทศเมียนมาถูกทหารปกครองมาตั้งแต่รัฐประหารเมื่อปี 2505 ต่อมาในปี 2533 ฝ่ายทหารยอมให้มีการจัดการเลือกตั้งอย่างเสรี ในช่วงปี 2554-2558 เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย ในเบื้องต้น จนมีการจัดการเลือกตั้งในปี 2558 ผลปรากฏว่า พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy) หรือพรรคเอ็นแอลดีของนางอองซานซูจีได้ชัยชนะ ทั้งนี้การเกิดรัฐประหารในครั้งนี้ก็กล่าวกันว่าเป็นผลพวงจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 ซึ่งพรรคเอ็นแอลดีได้ที่นั่งในสภา 396 ที่จากทั้งหมด 476 ที่ นับว่าได้เสียงข้างมากยิ่งกว่าการเลือกตั้งที่ชนะในปี 2558 อย่างไรก็ตามในบริบททางเศรษฐกิจ ประเด็นสำคัญที่ควรทำความเข้าใจและสร้างความกระจ่างให้เกิดขึ้น ก็คือ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับเมียนมาโดยเฉพาะในแง่ของการค้า การลงทุน รวมถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมพร้อมรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

เมื่อพิจารณาในมิติของการค้าในปี 2563 เมียนมาเป็นคู่ค้าอันดับที่ 18 ของไทยในโลก และเป็นอันดับ 7 ในอาเซียน โดยมีมูลค่าการค้ารวม 6,593 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ลดลงร้อยละ 13.35) ซึ่งไทยได้ดุลการค้า 1,002 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากการส่งออก 3,797.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และการนำเข้า 2,795.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยสินค้าส่งออกไปเมียนมา 10 อันดับแรก ได้แก่ 1.เครื่องดื่ม 2.น้ำมันสำเร็จรูป 3.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล 4.เคมีภัณฑ์ 5.เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ 6.เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว 7.รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ 8.ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ 9.ผ้าผืน และ 10.รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ ซึ่งสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกดังกล่าวเป็นสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด ส่วนสินค้า 10 อันดับแรก ที่ไทยนำเข้าจากเมียนมา ได้แก่ 1.ก๊าซธรรมชาติ 2.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช 3.สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ 4.เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค 5. สัตว์น้ำสดแช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป 6.ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ 7.เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ 8. สัตว์มีชีวิตไม่ได้ทำพันธุ์ 9. สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ และ 10. ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ ซึ่งส่วนใหญ่สินค้าที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาเป็นสินค้าเกษตร หรือสินค้าในอุตสาหกรรม Extractive Industry (อุตสาหกรรมที่นำหรือสกัดทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นสินค้าขึ้นมา เช่น อุตสาหกรรมขุดเจาะน้ำมัน อุตสาหกรรมป่าไม้ อุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ การทำเหมืองแร่ เป็นต้น)

(5) สถานการณ์การค้าระหว่างไทยกับเมียนมา

เป้าหมายส่งออก ปี 2020 (%)	มูลค่าการค้ารวม (ล้าน USD)			มูลค่าการส่งออก (ล้าน USD)			มูลค่าการนำเข้า (ล้าน USD)		
	ปี 2019	ปี 2020		ปี 2019	ปี 2020		ปี 2019	ปี 2020	
		ม.ค.-ธ.ค.	+/- (%)		ม.ค.-ธ.ค.	+/- (%)		ม.ค.-ธ.ค.	+/- (%)
-	7,609 (-0.41)	6,593	-13.35	4,363 (-5.72)	3,798	-12.95	3,246 (7.76)	2,795	-13.89

(6) สินค้าส่งออกหลักของไทยไปตลาดเมียนมา ปี 2019 – ปี 2020 หน่วย : ล้าน USD

สินค้า	ปี 2019	ปี 2019 ม.ค.-ธ.ค.	ปี 2020 ม.ค.-ธ.ค.	ปี 2020 +/- (%) ม.ค.-ธ.ค.
1. เครื่องดื่ม	359.34	359.34	343.52	-4.40
2. น้ำมันสำเร็จรูป	474.28	474.28	296.38	-37.51
3. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	213.81	213.81	192.50	-9.97
4. เคมีภัณฑ์	217.16	217.16	190.93	-12.08
5. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	208.97	208.97	175.90	-15.83
6. เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว	171.89	171.89	154.54	-10.09
7. รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	143.69	143.69	149.77	4.23
8. ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ	152.5	152.5	144.79	-5.06
9. ผ้าผืน	173.91	173.91	118.26	-32.00
10. รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	102.6	102.6	97.82	-4.66
การส่งออกรวม	4,362.94	4,362.94	3,797.85	-12.95

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

(7) สินค้าหลักที่ไทยนำเข้าจากตลาดเมียนมา ปี 2019 – ปี 2020 หน่วย : ล้าน USD

สินค้า	ปี 2019	ปี 2019 ม.ค.-ธ.ค.	ปี 2020 ม.ค.-ธ.ค.	ปี 2020 +/- (%) ม.ค.-ธ.ค.
1. ก๊าซธรรมชาติ	2,456.24	2,456.24	1,829.43	-25.52
2. พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	171.97	171.97	284.25	65.29
3. สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	157.83	157.83	205.69	30.32
4. เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	112.76	112.76	118.46	5.05
5. สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป	61.91	61.91	73.07	18.03
6. ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้	35.85	35.85	44.74	24.80
7. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	33.45	33.45	38.98	16.53
8. สัตว์มีชีวิตไม่ได้ทำพันธุ์	51.66	51.66	32.21	-37.65
9. สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	29.43	29.43	29.95	1.77
10. ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	27.31	27.31	18.37	-32.74
การนำเข้ารวม	3,246.00	3,246.00	2,795.39	-13.88

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สำนักพัฒนาตลาดและธุรกิจไทยในต่างประเทศ 1
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเฉพาะการค้าชายแดนซึ่งเป็นช่องทางในการค้าขายหลักกับเมียนมา ในปี 2563 เมียนมาเป็นคู่ค้าลำดับที่ 3 จาก 4 ประเทศ คือ มาเลเซีย สปป.ลาว เมียนมา และกัมพูชา มีมูลค่าการค้าชายแดนรวม 164,779 ล้านบาท¹ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 80 ของการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทยกับเมียนมา ทั้งนี้ ไทยและเมียนมามีจุดผ่านแดนถาวร 6 จุด ได้แก่ (1) อ.แม่สาย จ.เชียงราย - จ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน ณ สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา ข้ามแม่น้ำสาย แห่งที่ 1 (2) อ.แม่สาย จ.เชียงราย - จ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน ณ สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา ข้ามแม่น้ำสาย แห่งที่ 2 (3) อ.แม่สอด

¹ การค้าชายแดนใช้เงินบาทเป็นส่วนใหญ่ โดยสาเหตุที่การค้าบริเวณชายแดนนิยมใช้เงินบาท เนื่องจากการยอมรับเงินบาทในการตั้งราคาและการชำระค่าสินค้า มีความสะดวกแก่ผู้ค้าทั้งฝ่ายไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

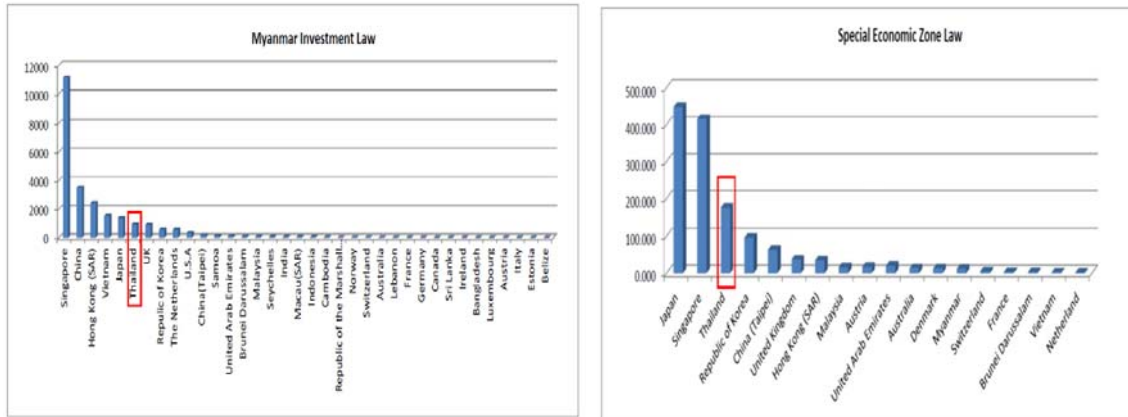

จ.ตาก - จ.เมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ณ สะพานมิตรภาพ ไทย - เมียนมา ข้ามแม่น้ำเมย/ตองยิน แห่งที่ 1 (4) อ.แม่สอด จ.ตาก - จ.เมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ณ สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา ข้ามแม่น้ำเมย/ตองยิน แห่งที่ 2 (5) บ้านพุน้ำร้อน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี - บ้านทิกิ ภาคตะนาวศรี และ (6) อ.เมือง จ.ระนอง - จ.เกาะสอง ภาคตะนาวศรี นอกจากนี้ ไทยและเมียนมามีจุดผ่อนปรนพิเศษ 1 จุด คือ ด่านสิงขร อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ - บ้านมอต้อง จ.มะริด ภาคตะนาวศรี จุดผ่านแดนชั่วคราว (เพื่อการท่องเที่ยว) 1 จุด คือ ด่านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี - เมืองพญาทองซู รัฐกะเหรี่ยง และจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน 13 จุด ที่ จ.เชียงราย จ.เชียงใหม่ จ.แม่ฮ่องสอน และ จ.ระนอง

ในมิติด้านการลงทุน ช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตภายใต้กฎหมาย Myanmar Investment Law (MIL) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559-60 จนถึงปีงบประมาณ 2563-64 (เดือนธันวาคม 2563) มีมูลค่าทั้งสิ้น 24,165.881 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศหรือเขตเศรษฐกิจที่เข้ามาลงทุนในเมียนมาสูงที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) สิงคโปร์ 2) จีน 3)ฮ่องกง 4) เวียดนาม 5) ญี่ปุ่น ส่วนไทยอยู่ในลำดับที่ 6 มีมูลค่าเงินลงทุนสะสมทั้งหมด 935.512 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.86 ในขณะที่การลงทุนจากต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตภายใต้กฎหมาย Special Economic Zone (SEZ) มีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 1,382.485 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศหรือเขตเศรษฐกิจผู้ลงทุน 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ญี่ปุ่น 2) สิงคโปร์ 3) ไทย 3) ฮ่องกง 4) เกาหลีใต้ 5) ไต้หวัน โดยการลงทุนภายใต้กฎหมาย SEZ ในส่วนของไทย มีมูลค่าเงินลงทุนสะสมทั้งหมด 175.588 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.7 และเมื่อรวมทั้ง 2 ส่วน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559-2560 จนถึงปีงบประมาณ 2563-2564 (เดือนธันวาคม 2563) ประเทศไทยลงทุนในเมียนมามีมูลค่าทั้งสิ้น 1,111.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.35 ซึ่งที่ผ่านมาเมียนมามีเป็นประเทศที่นำลงทุน เพราะปัจจุบันเมียนมามีประชากรกว่า 50 ล้านคน ซึ่งแม้รายได้ต่อหัวของประชากรเมียนมาจะไม่สูงมากนัก แต่หากดูแนวโน้มและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานภายในเมียนมาที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ในอนาคตเมียนมาอาจจะเป็นทั้ง “ตลาด” ที่มีศักยภาพ และยังสามารถเป็น “ฐานการลงทุนเพื่อผลิตและส่งออกไปยังประเทศที่ 3 โดยใช้สิทธิประโยชน์ในการลดภาษีศุลกากร อาศัยแรงงานวัยหนุ่มสาวที่มีจำนวนมากและข้อได้เปรียบในส่วนของค่าจ้างแรงงาน รวมถึงจำนวนแรงงานฝีมือที่พัฒนามากขึ้น ทั้งนี้สาขาการลงทุน

ของไทยในเมียนมาที่สำคัญที่สุด² คือ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ รองลงไป ได้แก่ ภาคการผลิต การขนส่ง และสื่อสาร อสังหาริมทรัพย์ การท่องเที่ยวและโรงแรม

มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ของเมียนมาสะสมย้อนหลัง 5 ปี รายประเทศจำแนกตามกฎหมายการลงทุนของเมียนมา

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration, Ministry of Investment and Foreign Economic Relations (MIFER), The Republic of the Union of Myanmar

จากข้อมูลเชิงประจักษ์ในมิติของความเชื่อมโยงทางการค้า การลงทุนระหว่างไทยกับเมียนมา หากพิจารณาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์สามารถให้คำตอบเบื้องต้นได้ในหลายประเด็น โดยประเด็นสำคัญที่สุดคงหนีไม่พ้น เรื่องผลกระทบที่อาจจะเกิดกับผู้ประกอบการไทยที่มีการทำการค้าการลงทุนกับเมียนมา ตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ การเมืองและเศรษฐกิจมีปฏิสัมพันธ์ไขว้ไปไขว้มา (Intertwine) อย่างแยกกันไม่ออก การเมืองอาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และกลับกัน เศรษฐกิจก็จะนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง ปัจจัยทางการเมืองจะชี้ว่า เศรษฐกิจของประเทศจะเปลี่ยนแปลง ไปในทิศทางใด การผลิตและการใช้จ่ายของประเทศควรมีแนวทางอย่างไร และจะจัดระบบการกระจายผลประโยชน์ในสังคมกันอย่างไร ในระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลเป็นองค์กรสูงสุดที่สามารถใช้อำนาจแห่งรัฐในการจัดการระบบเศรษฐกิจและกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายเศรษฐกิจของประเทศได้ การที่รัฐบาลจะมีบทบาทหรืออิทธิพลในการกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายเศรษฐกิจได้มากน้อยแค่ไหนก็ย่อมจะขึ้นอยู่กับระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจที่ใช้อยู่ในประเทศเป็นสำคัญ

ประเทศที่ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบสังคมนิยม รัฐบาลจะมีอำนาจและบทบาทในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายเศรษฐกิจได้มาก เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดในการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต และเป็นผู้กำหนดราคาหรือผลตอบแทนแก่ปัจจัยการผลิตในสังคม ในกรณีของเมียนมาก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 แม้ว่าจะมีการจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป แต่ฝ่ายทหารยังมีอิทธิพลอยู่มาก และเมื่อมาเกิดเหตุการณ์การยึดอำนาจขึ้น ทำให้ภาครัฐจะมีอำนาจและบทบาทในการกำหนดนโยบาย

² กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ

ทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้หากจะอธิบายตามแนวทางดังกล่าว ในเบื้องต้นการก่อรัฐประหารย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการทำธุรกรรมทางธุรกิจในเมืองมาไม่มากนักน้อย ส่งผลให้ต่างชาติที่ทำการค้าการลงทุนในเมืองมาขาดความเชื่อมั่น และอาจจะต้องติดตาม เงื่อนไข กฎกติกาการค้า การลงทุน สัญญาสัมปทานหรือ MOU ต่าง ๆ ที่รัฐบาลภายใต้การนำของนางอองซาน ซูจีเคยทำไว้กับต่างประเทศว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ทั้งนี้ยังรวมถึงความไม่แน่นอนทางนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ เช่น ความเสี่ยงในการปิดด่าน หรือการใช้มาตรการตรวจเข้มพลเมืองที่เดินทางเข้าออกประเทศ ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการรับแรงงานใหม่ และการรับแรงงานเมืองมาเดิมให้กลับเข้ามาทำงานที่ไทยอีกครั้งอย่างถูกกฎหมาย ความไม่แน่นอนเชิงนโยบายเหล่านี้จะส่งผลให้ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายในภาคธุรกิจต่าง ๆ นอกจากนี้เมืองมาอาจถูกต่างชาติประกาศคว่ำบาตรการค้ากับเมืองมาหรือถูกยกเลิกสิทธิพิเศษในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปทำธุรกิจในเมืองมา แต่ประเด็นดังกล่าวไม่ค่อยน่าเป็นห่วงมากนัก เนื่องจากนักลงทุนไทยในเมืองมาส่วนใหญ่ทำธุรกิจนำเข้าสินค้าและตั้งโรงงานผลิตเพื่อป้อนให้กับตลาดภายในเมืองมาเป็นหลัก มีการผลิตเพื่อการส่งออกไม่มากนัก³ จึงอาจได้รับผลกระทบจากการคว่ำบาตรไม่มาก แต่อาจจะได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการที่เศรษฐกิจเมืองมาซบเซาลงจากการคว่ำบาตรมากกว่า

นอกจากนี้แล้วปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายได้มีการศึกษาเชิงวิชาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของเสถียรภาพทางการเมืองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และมีการศึกษาหลายชิ้นพยายามอธิบายความไร้เสถียรภาพทางการเมืองที่สามารถส่งผลอย่างสำคัญต่อการลงทุนและการเติบโตทางเศรษฐกิจ แนวคิดทางทฤษฎีเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาเชิงประจักษ์ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาที่ประสบกับภาวะการขาดเสถียรภาพและมีความไม่แน่นอนทางการเมืองในระดับสูง ผลการศึกษาที่น่าสนใจ อาทิ ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองมีความสัมพันธ์ผกผันกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุน หรือความไร้เสถียรภาพทางการเมือง และความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลต่อการลงทุนภาคเอกชน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ รวมถึงงานศึกษาของ พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม และยุทธนา เศรษฐปราโมทย์ ในปี 2558 ที่ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลเชิงลบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและความผันผวนอย่างมีนัยสำคัญ ในมิติที่สอง เมื่อวิเคราะห์ในรายองค์ประกอบของการใช้จ่ายในเศรษฐกิจมหภาค ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนภาคเอกชนมีการตอบสนองต่อความไม่แน่นอนทางการเมืองที่เกิดจากความขัดแย้งที่แสดงออกในรูปการชุมนุมและความขัดแย้งในด้านการปฏิรูปโครงสร้างการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนผลกระทบต่อการเติบโตการบริโภคภาคเอกชน พบว่ามีการตอบสนองต่อความไม่แน่นอน

³ กริช อัจฉริยสวัสดิ์ ประธานสภาธุรกิจไทย-เมียนมา

ทางการเมืองน้อยกว่าการลงทุนภาคเอกชน แต่การวิเคราะห์ทางสถิติก็ยังคงแสดงถึงการตอบสนองของการบริโภคต่อความขัดแย้งในด้านการชุมนุม และด้านการเลือกตั้ง โดยผลกระทบจะเกิดขึ้นต่อเนื่องประมาณ 2-4 ไตรมาส และเมื่อเทียบผลกระทบในแต่ละประเภทการบริโภคพบว่า การบริโภคสินค้าคงทนจะมีการตอบสนองต่อความขัดแย้งทางการเมืองชัดเจนกว่าการบริโภคสินค้าไม่คงทน ประการสุดท้ายเมื่อพิจารณาผลกระทบในรายสาขาการผลิต พบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในสาขาการโรงแรมมากที่สุด สาขาการผลิตอื่น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองรองลงมา ได้แก่ สาขาการก่อสร้าง สาขาอสังหาริมทรัพย์ และสาขาบริการขนส่ง ตามลำดับ

ทั้งนี้ หากนำผลการศึกษาเชิงประจักษ์ต่าง ๆ ดังได้กล่าวในข้างต้น มาเทียบกับสถานการณ์ในเมียนมาในปัจจุบัน อาจจะกล่าวได้ ผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยที่ทำการค้า การลงทุนกับเมียนมา หากอธิบายในมุมมองของเศรษฐศาสตร์การเมือง ก็คือ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมียนมาในปี 2564 ที่เดิมได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เหมือนกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกอยู่แล้ว ถูกซ้ำเติมจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองเข้าไปอีก ส่งผลต่อกำลังซื้อของประชาชนในประเทศหรือการบริโภคภาคเอกชน ส่งผลต่อเนื่องไปยังผู้ประกอบการไทยทั้งที่ส่งออกสินค้าไปจากไทยหรือที่มีการตั้งโรงงานผลิตในเมียนมาเองที่อาจจะมีคำสั่งซื้อลดน้อยลงโดยเฉพาะหมวดสินค้าคงทน อาทิ รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสินค้าส่งออกหลักที่ไทยส่งไปเมียนมาดังที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอาหาร เครื่องดื่ม น้ำมันสำเร็จรูปเคมีภัณฑ์ เครื่องสำอาง สบู่ สิ่งทอ ซึ่งเป็นสินค้าไม่คงทน ดังนั้น ผลกระทบในส่วนนี้อาจจะมีไม่มากนัก รวมถึงสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ทางเมียนมาพึ่งพาไทยเป็นหลัก ทางการเมียนมาจึงไม่น่าจะเพิ่มมาตรการคุมเข้มทางพรมแดนมากกว่าที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับความเห็นจากสภาธุรกิจไทย-เมียนมา ที่เห็นว่าการส่งออกสินค้าไทยไปเมียนมาคาดว่าจะได้รับผลกระทบไม่มาก เพราะในอดีตที่รัฐบาลทหารปกครองเมียนมาและถูกคว่ำบาตร แต่ไทยก็ส่งออกสินค้าได้ปกติเพราะมีชายแดนติดต่อกว่า 2,400 กิโลเมตร มีช่องทางธรรมชาติมาก และแม้ปิดด่านการค้าชายแดนก็ยังส่งออกไปได้ แต่จะติดขัดในส่วนการส่งออกสินค้าขนาดใหญ่ เช่น เครื่องจักร รถยนต์ อย่างไรก็ตามอาจจะต้องติดตามผู้ประกอบการในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนไหวต่อปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง

กล่าวโดยสรุป จากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในเมียนมาที่เกิดขึ้น ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมไทยที่สำคัญ มีอยู่สองประการ ประการแรก เกิดจากความไม่แน่นอนของนโยบายซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล อาจจะส่งผลกระทบต่อเงื่อนไข กฎกติกาการค้า การลงทุน สัญญาสัมปทานหรือ MOU ต่าง ๆ ที่รัฐบาลภายใต้การนำของนางอองซาน ซูจีเคยทำไว้กับฝ่ายไทย รวมถึงความไม่แน่นอนทางนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศไทยที่ต้องพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวจากเมียนมา ประการที่สอง การขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมียนมาในปี 2564 ที่เดิมได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เหมือนกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกอยู่แล้ว ถูกซ้ำเติมจาก

เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองเข้าไปอีก ส่งผลต่อกำลังซื้อของประชาชนในประเทศหรือการบริโภคภาคเอกชน ส่งผลต่อเนื่องไปยังผู้ประกอบการไทยทั้งที่ส่งออกสินค้าไปจากไทยหรือที่มีการตั้งโรงงานผลิตในเมียนมาเองที่อาจจะมีคำสั่งซื้อลดน้อยลงโดยเฉพาะหมวดสินค้าคงทน แต่สินค้าส่งออกหลักที่ไทยส่งไปเมียนมา

ผลกระทบจากความไม่สงบทางการเมืองในเมียนมา ต่อเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมไทย

ความไม่แน่นอนของนโยบายซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล อาจส่งผลต่อเงื่อนไข กฎกติกาการค้า การลงทุน สัญญาสัมปทานหรือ MOU ต่าง ๆ ที่รัฐบาลภายใต้การนำของนางอองซาน ซูจีเคยทำไว้กับฝ่ายไทย

ความไม่แน่นอนทางนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศไทยที่ต้องพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวจากเมียนมา

เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองร่วมกับผลจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จะส่งผลให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมียนมาในปี 2564 มีทิศทางไม่สู้ดีนัก ส่งผลต่อกำลังซื้อของประชาชนในประเทศหรือการบริโภคภาคเอกชน ส่งผลต่อเนื่องยังผู้ประกอบการไทย

ผู้ประกอบการในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างหรืออสังหาริมทรัพย์ เป็นกลุ่มที่มีความอ่อนไหวต่อปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ดังนั้นภาครัฐอาจจะต้องติดตามผู้ประกอบการในกลุ่มนี้อย่างใกล้ชิดต่อไป

ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสินค้าไม่คงทน ดังนั้น ผลกระทบในส่วนนี้อาจจะมีไม่มากนัก รวมถึงสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ทางเมียนมาพึ่งพาไทยเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม อาจจะต้องติดตามผู้ประกอบการในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ถือว่ากลุ่มที่มีความอ่อนไหวต่อ

ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ท้ายที่สุดแม้เราอาจไม่เห็นด้วยกับการยึดอำนาจ แต่ก็ต้องยอมรับว่าเป็นเรื่องภายในของเมียนมา แต่ละประเทศมีการบริหารจัดการที่ไม่เหมือนกัน สิ่งสำคัญที่อาจจะต้องคิดต่อ คือ จะใช้เหตุการณ์ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นวิกฤต ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นำโอกาสให้กับประเทศไทยในมิติอื่น ๆ อย่างไร ทั้งนี้ในทุกวิกฤตย่อมมีโอกาสซ่อนอยู่เสมอ

แหล่งที่มาของข้อมูล

- https://th.wikipedia.org/wiki/รัฐประหารในประเทศไทย_พ.ศ._2564
- <https://www.ditp.go.th>
- <https://www.dft.go.th>
- http://www.attache-yangon.navy.mi.th/index.php/today/detail/content_id/183
- <https://eastasiawatchinth.com>
- <https://www.dica.gov.mm/en/data-and-statistics>
- http://www.elgrad.ssru.ac.th/natnaporn_ae/pluginfile.php/31/block_html/content/การเมืองและนโยบายเศรษฐกิจ.pdf
- https://www.pier.or.th/wp-content/uploads/2018/05/pier_dp_086.pdf